

Järvien vedenlaatupalvelu (JVP) Tietotarpeiden kartoitus

Kyselytutkimuksen tuloksia pähkinäkuoressa

Tausta

Tekesin Vesi-ohjelmaan kuuluvassa Järvien vedenlaatupalvelu -hankkeessa (www.jvphanke.fi) kehitetään toimintamalli, joka yhdistää julkiset ja yksityiset toimijat ympäristöseurannassa. Tavoitteena on luoda hankkeen pilottialueelle eli Vesijärvelle paikallinen ympäristötietopalvelu, joka koetaan aluetta yhdistävänä tieto- ja keskustelufoorumina.

Kyselytutkimus

Kehitettävän vedenlaatupalvelun käyttäjien tietotarpeet kartoitettiin kyselytutkimuksella, joka toteutettiin verkkolomakkeella sekä haastatteluin tammi-helmikuussa 2010. Haastateltavat (8 kpl) edustivat lähinnä paikallisia viranomaisia, yrityksiä ja mediaa. Ammattinsa puolesta järvitietoja tarvitseville suunnattuun verkkokyselyyn vastasi 60 henkilöä, ja vapaa-ajankäyttäjille suunnattuun kyselyyn 109 henkilöä. Suurin osa kyselyyn vastanneista ammattikäyttäjistä työskenteli yliopistolla, korkeakoulussa, tutkimuslaitoksessa tai ympäristöhallinnossa. Vapaa-ajankäyttäjistä suurin osa halusi järvitietoa, koska oli kiinnostunut lähijärven tilasta, harrasti uintia tai liikkui jäällä.

Tulokset

Kyselytutkimuksen perusteella paikallinen vedenlaatupalvelu nähtiin tarpeellisena järvitietoa sekä ammatissa että vapaa-ajalla tarvitsevien keskuudessa. Halutuin palvelumuoto oli internet-pohjainen palvelu, josta järvitietoja voi tarkastella käyttöliittymän avulla, mieluiten pitkälle visualisoituna. Haastateltavat, sekä ammattikäyttäjille suunnattuun verkkokyselyyn vastanneet, edustivat hyvin erilaisia näkökulmia, joten heidän tietotarpeensakin erosivat toisistaan. Esimerkiksi vedenlaatuun liittyvä tietotarve oli hyvin laaja tarkkailuvollisilla yrityksillä sekä järviseurantaa, tutkimusta tai hoitotoimia toteuttavilla tahoilla, joilla korostui myös valuma-alueeseen liittyvien tietojen tarve. Median edustajia tai matkailuyrittäjiä puolestaan kiinnostivat lähinnä vapaa-ajankäyttäjien palvelevat tiedot. Haluttu tieto oli osittain reaaliaikaista tai nopeasti päivitettävää, osittain pysyväluonteista. Vapaa-ajankäyttäjät olivat hyvin kiinnostuneita lähijärven tilasta ja valtaosa vastaajista halusi lukea järveen liittyviä keskustelupalstoja ja blogeja. Vapaa-ajankäyttäjien kiinnostus lähijärveen oli aktiivista; yli puolet vastaajista oli valmis tekemään omia havaintoja ja lähettämään niitä vedenlaatupalveluun. Vedenlaatupalvelu nähtiin hyödyllisenä myös opetuskäyttöön.

Verkkokyselyn päätulokset on koottu seuraaviin taulukoihin. Yksityiskohtaisemmat tulokset löytyvät erillisestä raportista. Kyselytutkimuksen tulokset auttavat kehittämään vedenlaatupalvelua hyvin erilaisia käyttäjiä palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Tietotarpeet

Ensimmäisessä sarakkeessa on esitetty niiden vastaajien osuus ammatti- ja vapaa-ajankäyttäjistä, jotka tarvitsivat kyseisenlaista tietoa. Seuraavissa sarakkeissa on lueteltu kysymysryhmään kuuluvista tiedoista ne, joita tarvitsi yli puolet ammatti- tai vapaa-ajankäyttäjille suunnattuun kyselyyn vastanneista. Vaihtoehtoista on kuitenkin lueteltu enintään kolme tarpeellisinta.

Mitä tietoja halutaan?	Ammatti	Vapaa-aika
<i>Yleiset järvitiedot</i> - ammatti 98 % - vapaa-aika 94 %	1. Yhteenvetotiedot järvi-seurannasta ja veden laadusta 2. Yleiskuvaus vesialueesta 3. Karttapalvelu vesialueesta	1. Yhteenvetotiedot järvi-seurannasta ja veden laadusta 2. Karttapalvelu vesialueesta 3. Yleiskuvaus vesialueesta
<i>Palvelut ja toimijat</i> - ammatti 87 % - vapaa-aika 91 %	1. Luonnonsuojelualueet 2. Venerannat ja -laskupaikat 3. Kalastusluvut ja -viranomaiset, osakaskunnat	1. Yleiset rannat, luonnonsatamat, virkistysalueet, nuotiopaikat
<i>Fysikaaliset ja kemialliset</i> - ammatti 85 % - vapaa-aika 93 %	1. Happipitoisuus 2. Näkösyvyys 2. Ravinteet	1. Lämpötila 2. Näkösyvyys 3. Ravinteet
<i>Biologiset</i> - ammatti 95 % - vapaa-aika 89 %	1. Sinileväpitoisuus 1. Kalasto 3. Klorofylli-a	1. Uimarantojen mikrobiologinen veden laatu 2. Sinilevät 3. Kalasto
<i>Sää tiedot</i> - ammatti 50 % - vapaa-aika 78 %		1. Tuulen nopeus 2. Tuulen suunta 3. Ilman lämpötila
<i>Vesi- ja jäättilannetiedot</i> - ammatti 83 % - vapaa-aika 91 %	1. Jäätyminen, sulaminen 2. Vedenkorkeus kesällä 3. Lasku-uoman virtaama	1. Jääpeitteen paksuus 2. Jääpeitteen ominaisuudet 3. Jäätyminen, sulaminen
<i>Valuma-alue tiedot</i> - ammatti 77 % - vapaa-aika 34 %	1. Valuma-alueen rajat 2. Maankäyttö 3. Ojien ravinnekuormitustiedot	
<i>Syvyystiedot</i> - ammatti 87 % - vapaa-aika 53 %	<i>(ei vaihtoehtoja)</i>	<i>(ei vaihtoehtoja)</i>

Tiedon alueellinen ja ajallinen ulottuvuus

Ensimmäisessä sarakkeessa on esitetty niiden vastaajien osuus ammatti- ja vapaa-ajankäyttäjistä, jotka tarvitsivat tietoa ajan tai paikan mukaan eriteltynä. Seuraavissa sarakkeissa on lueteltu ne alueet ja ajankohdat, joilta yli puolet ammatti- tai vapaa-ajankäyttäjille suunnattuun kyselyyn vastanneista tarvitsi tietoa. Vaihtoehtoista on kuitenkin lueteltu enintään kolme tarpeellisinta.

Mistä tietoja halutaan?	Ammatti	Vapaa-aika
Vesijärvi - ammatti 68 % - vapaa-aika 82 %	1. Vesijärvi kokonaisuutena	1. Vesijärvi kokonaisuutena
Alue eritelty - ammatti 72 % - vapaa-aika 80 %	1. Ulappa	1. Ranta-alueet 2. Järven lahti tai poukama
Syvyys eritelty - ammatti 83 % - vapaa-aika 71 %	1. Koko syvyysprofiili	
Miltä ajalta tietoja halutaan?	Ammatti	Vapaa-aika
Tarkastelujakson pituus	1. Useat vuodet 2. Vuosi 3. Kuukausi tai kuukaudet	<i>(ei vaihtoehtoja)</i>
Vuodenajat eritelty - ammatti 83 % - vapaa-aika 81 %	<i>(1. Kaikki kuukaudet)</i>	1. Elokuu 2. Kesäkuu 3. Heinäkuu
Ennusteet - ammatti 77 % - vapaa-aika 88 %	1. Pitkän aikavälin ennuste 1. Järven tila tai veden laatu 2. Kuormitus	<i>Lyhyen aikavälin ennuste:</i> 1. Sinilevätilanne 2. Sääennuste 3. Jäättilanne

Vedenlaatupalvelun palvelumuoto ja vuorovaikutteisuus

Taulukossa on esitetty palvelun ja tietojen muotoon liittyvien kysymysten osalta ne vaihtoehdot, jotka yli puolet ammatti- tai vapaa-ajankäyttäjille suunnattuun kyselyyn vastanneista valitsi.

Missä muodossa tietoja halutaan?	Ammatti	Vapaa-aika
Haluttu palvelun muoto	1. Internet-pohjainen palvelu	1. Internet-pohjainen palvelu
Valmiiksi lasketut tulokset	1. Aikasarjat 2. Alueellinen vaihtelu	<i>(ei vaihtoehtoja)</i>
Tieto/tiedostomuoto	1. Graafiset kuvaajat 2. Karttakuvat 3. Teksti- tai Excel-tiedostot	1. Karttakuvat 2. Kuvaajat

Taulukon ensimmäisessä sarakkeessa on esitetty niiden vastaajien osuus vapaa-ajankäyttäjistä, jotka olivat kiinnostuneita aktiivisesta osallistumisesta tietofoorumilla. Taulukon toisessa sarakkeessa on lueteltu ne vaihtoehdot, jotka yli puolet vapaa-ajankäyttäjille suunnattuun kyselyyn vastanneista valitsi.

Aktiivinen osallistuminen	Vapaa-aika
Omien havaintojen lähettäminen vedenlaatupalveluun - 58 %	1. Kyllä, internetin välityksellä
Havaintojen tekeminen digi-kameraan perustuvalla mittalaitteella - 57 %	1. Kyllä <i>(Jos muutenkin vesillä)</i>
Keskustelupalstan seuraaminen - 84 %	1. Kyllä, lukisin keskusteluja
Suosituin keskustelun aihe	1. Järven tila
Järviaiheisen blogin seuraaminen - 70 %	1. Kyllä, voisin seurata blogia